

HET CULTUREEL-POLITIEKE KLIMAAT IN NEDERLAND

delaren en in villawijken woonachtige patje-peeërs die zich de stem-des-volks hebben aangemeten en tegelijkertijd die stem ómsmeden tot wat onze Oosterburen het ‘gesundenes Volksempfinden’ plegen te noemen.

Korter gezegd: de rancunedemocratie. Je bent ergens heel erg tégen en organiseert op basis daarvan een politiek geluid. Prof. dr. P. Fortuyn was dáár, zo heb ik begrepen uit de ‘analyses’ van diverse, in hun gelaat wit weggetrokken, zittende politici, heel erg goed in. Die postume zaligverklaring van het fenomeen ‘Pim Fortuyn’ – en niet te vergeten zijn in talloze columns en boekjes vervatte ‘erfgoed’ (een traceerbaar politiek program had hij namelijk niet) – zegt aanmerkelijk meer over die zittende politici, dan over de voortijdig uit het politieke landschap weggeschoten mediahype Fortuyn.

Wat mij nog het meest beangstigt, is dat de griezels die op dit moment – binnen de regering en in het parlement – zijn erfgoed beheren, in de peilingen schrikbarend snel inzakken tot wat De Gaulle ooit een ‘groupuscule’ noemde. De burgers die op 15 mei op de LPF hebben gestemd, zitten barstensvol agressie tegen de gevestigde politiek. En die agressie laat zich niet in peilingen vatten, laat staan kooien. Ikzelf heb mijn democratisch stemrecht altijd beschouwd als de minimale mogelijkheid om ertoe bij te dragen dat de onredelijke geluiden die men kan horen aan de viskar, op de markt en aan de bar, in het publieke domein van het politieke debat op zijn minst in *genuanceerde* en *redelijke* standpunten zouden kunnen worden vertaald. Ik ben daar sinds de gebeurtenissen van de afgelopen zes maanden niet zo zeker meer over.

Wat een en ander betekent voor het Nederlandse kunstklimaat, daarover moet ik U voorsnóg in het ongewisse laten. Prof. dr. P. Fortuyn, wiens particuliere interieur wij met grote regelmaat op de televisie hebben mogen aanschouwen, had weliswaar een onvoorstelbare hoeveelheid kitsch (door hem als

‘kunst’ benoemd) in zijn huis hangen en staan, maar tot veel méér substantiële uitspraken over kunst en kunstbeleid dan dat er sprake moet zijn van sponsoring en profijtbegin-sel, heeft dat niet geleid. De regering Balkenende (CDA, VVD, LPF) heeft in haar regeringsverklaring niet één zin aan kunstbeleid gewijd. De staatssecretaris voor Cultuur, Mr. Drs. Cornelis Hubertus Johannes van Leeuwen (1951), komt uit de kringen van de fortunistische politieke geluk- en goudzoekers. In zijn parlamentsfractie LPF heeft vooral de voormalige conservatieve politieke journalist Ferry Hoogendijk zich over kunstbeleid uitgelaten. Dat waren geen verheffende geluiden. Onvoorstelbaar vond hij het dat opera en toneel door de overheid gesubsidieerd worden. Daar moeten toch sponsors aan te pas komen! De staatssecretaris zwijgt voorsnóg. De woordvoerder van de directeurs van Neder-

landse toneelgezelschappen, Jaap Jong, prijst de staatssecretaris voorlopig, omdat hij (als advocaat) zo deskundig is op terreinen van arbeidsrecht. Jaap Jong: ‘Over zijn belangstelling voor cultuur is minder bekend, maar daarover maak ik mij niet zoveel zorgen. De ervaring leert dat je beter een goed bestuurder kunt hebben die je de liefde voor de kunsten snel bijbrengt, dan een bevolgene met eigen hobby’s en vooringenomenheden, maar weinig bestuurlijke daadkracht.’

In de vroege jaren zeventig was staatssecretaris Van Leeuwen als basgitarist betrokken bij de symfonische rockgroep Kayak. Wat te doen, kunstenaars?

Ik weet het niet. Impulsief adviseer ik: een popzender hard aanzetten, om het geluid te dempen van het werk aan de loopgraven.

De kunst in Nederland gaat weer een tijdje ondergronds.

BINNENKORT: 2 UITGAVEN NAAR AANLEIDING VAN 20 jaar Etcetera

Van het kijken en van het schrijven. Teksten over theater
Een 25-tal teksten van Marianne Van Kerkhoven
Uitgave Van Halewyck, op initiatief van de Etcetera-redactie
Presentaties op 8 november (Concertgebouw Brugge)
en 12 november (Kaaitheater Brussel)

Etcetera 84: 20 jaar berichten over theater, dans, et cetera
een driedubbeldik decembern timer
met een selectie uit de voorbije 20 jaargangen
i.s.m. uitgeverij Van Halewyck